POHJOIS-POHJANMAAN TE24-TYÖLLISYYSALUESELVITYS

TYÖLLISYYSALUE- JA JÄRJESTÄMISRATKAISUT POHJOIS-POHJANMAALLA

Kokoavat johtopäätökset

17.4.2023, Mikko Kesä ja Pekka Ylikojola

MIKKO KESÄ OY

Suositukset

- Selvityksen välivaiheessa tehty esitys kahdesta järjestäjästä (Oulu yksin/muut yhdessä) on perusteltu lähtökohta työllisyysalueiden muodostamiseksi Pohjois-Pohjanmaalle. Malli esiteltiin selvityksen välituloksena ja se perustui tieto- ja tilastopohjaiseen analyysiin.
    - Esitettyä kaksinapaista mallia voisi jatkojalostaa paremmin kuntien tavoitteita tukevaksi mikäli se rakennettaisiin nk. hallinnollisen järjestämismallin mukaiseksi.
    - Kuntien suurin epäluulo mallia kohtaan vaikuttaa olevan siinä, että toiminnan pelätään eriytyvän tai siirtyvän kunnista liian kauaksi. Tätä pelkoa ei kuitenkaan puolla kuntien tavoitteet. Yhteisestä toiminnasta sopivat ja toimintaa ohjaavat kaikki mukaan kuuluvat kunnat. Kaikilla kunnilla on toiminnan organisoinnista vahvasti samansuuntaiset tavoitteet: vahvat lähipalvelut ja kuntien omaan palvelutuotantoon nojautuva työnjako. Myös toiminnan perustamisvaiheessa voidaan mm. työnjaon ja kustannustenjaon sekä päätöksenteon organisoinnin osalta vaikuttaa siihen, että malli rakentuu vahvasti kuntien tavoitteille.
    - Tietyin reunaehdoin mallista voisi jalostua myös Oulu-vetoinen yhden järjestäjän malli. Tämän mallin lähtökohtana voisi olla niin ikään hallinnollinen ”alusta” muiden Pohjois-Pohjanmaan kuntien laajasti asiakkailleen tuottamille (ja kustantamille) TE-palveluille. Malli ei kuitenkaan saisi rajoittaa Oulun kaupunkia luomasta omiin tarpeisiinsa soveltuvia tiiviisti omiin elinkeino- ja elinvoimapalveluihin yhteensovitettavia TE-palveluja.
- Toisena lähtökohtana työllisyysalueiden muodostumiselle on kuntakyselyn perusteella rakentuva 3-5 eri järjestäjän malli. Näistä lähtökohdista työllisyysalueet ulottuisivat ainakin Kuusamon osalta myös Kainuun maakunnan puolelle. Oulun vaikutuspiirin alueelle muodostuisi 1-2 työllisyysaluetta ja Oulun eteläiselle alueelle 1 tai 2 aluetta. Erityisesti Oulun eteläisen alueen tilanne voisi kuitenkin viime kädessä valtioneuvoston ohjauksella päätyä 1 alueeseen, vaikka tätä ei tällä hetkellä valmistelun lähtökohtana pidettäisikään.
    - Myös tältä pohjalta voi rakentua lopulta tarkoituksenmukainen kokonaisuus. Malli vaatisi kuitenkin tarkempaa suunnittelua hallinnon tehokkuudesta, palveluiden järjestämiseen riittävän osaamisen turvaamisesta, työssäkäynnin toimivuudesta sekä hyvinvointialueyhdyspinnan toimivuudesta. Useamman järjestäjän malli edellyttää tiivistä yhteistyötä ja hyvää koordinointia järjestäjien välillä.
    - Rahoituksen riittävyys ja tätä kautta palveluiden yhdenvertaisuus turvataan parhaiten sillä, että kunnat panostaisivat jatkossakin lakisääteisten TE-palveluiden rinnalla yleisiin työllisyys- ja elinkeinopalveluihin. Tällä varmistetaan kokonaisvoimavarat vaikuttavalle työllisyydenhoidolle. Selvitys osoitti, että jokainen kunta panostaa itsehallintonsa nojalla yleisiin työllisyys- ja elinkeinopalveluihin merkittävästi enemmän, kuin esimerkiksi kuntakokeiluun hakeutumisen lähtökohdaksi asetettu 15 % osuus työmarkkinatuesta. Kuntakyselyn perusteella Pohjois-Pohjanmaan kuntien satsaukset ovat v. 2022 tasolla 37 % - 188 % työttömyysturvan tulevasta korotettuun tasoon suhteutuen (v. 2019 työttömyysturvatilanteessa). Tästä on erikseen kuntakohtaiset laskelmat myös tämän raportin hallinnollisen järjestämismallin luvussa.

Sisältö

1. Toteutuskuvaus
2. *Tieto- ja skenaariopohjainen* analyysi ja johtopäätökset järjestämisratkaisuista
3. *Kuntien tarpeisiin ja tavoitteisiin* perustuva analyysi ja johtopäätökset järjestämisratkaisuista ja työllisyysalueista
4. Hallinnollisen järjestämisvastuun ja asiakaspalveluiden tuotannon työnjaon malli (”Hallinnollinen järjestäjämalli” / ”kuorikuntamalli”)

1. Toteutuskuvaus

Pohjois-Pohjanmaan TE24 – skenaarioiden ja työllisyysaluevaihtoehtojen muodostaminen

1. LÄHTÖKOHTANA JÄRJESTÄMISKRITEERIT

(12 §, 14 § ja voimaanpanolaki 4 §)

1. **Järjestäminen itsenäisenä kuntana, jonka työvoimamäärä ylittää 20.000**
2. **Muut kunnat perustavat yhteisen vähintään 20.000 työvoiman työllisyysalueen yhteisen toimielimen tai kuntayhtymän muodossa**
   - Maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäyntialueen kannalta toimiva alue: Asiointi, pendelöinti, julkinen liikenne, alueellinen tuntemus, osaamisen ja elinvoiman näkökulmasta, työllisyysalueella on keskuspaikkakunta
   - Kielelliset oikeudet
   - Riittävät resurssit (yhdenvertaisuus)
3. **Työllisyysalue muodostetaan poikkeussäännön perusteella**
   - Saaristolaisuus, pitkät etäisyydet, kielelliset ja kulttuuriset oikeudet, alueelliset, palvelujen järjestämistä koskevat ratkaisut, palvelujen tarve, palvelujen kustannukset sekä muut palvelujen järjestämiseen liittyvät tekijät huomioon ottaen muusta erityisestä syystä perusteltua
   - Edellyttää suunnitelmaa taloudellisesti riittävistä resursseista ja osaamisesta sekä palvelutasosta, joka ei poikkeuksen seurauksena heikkenisi.
4. **Perälautasäännön vaikutusten huomioon ottaminen:** Valtionneuvostolla viimesijainen päätöksenteko-oikeus mm. työllisyysalueiden muodostamiseen, rahoitukseen ja hallintomalliin liittyen

2. SELVITYKSEN TIETOAINEISTO

1. **PERUSTIETOAINEISTO**
   - TE24-uudistus
   - Kotouudistus (yhteys TE)
   - Tilannekuva- ja toimintaympäristöanalyysi
2. **RAHOITUSLASKELMAT**
   - TE-rahoitus
   - Kuntien omat työllisyys- ja elinvoimapanokset (kuntakysely 1)
   - Koto-rahoitus

➢ *TE24- kuntakortit*

Raportointi ja esittelyt sekä tiedonjako, Työllisyys-aluesimulaattori, KuntaInfot (30)

(riittävät ja yhdenmukaiset perustiedot uudistuksesta joka kunnassa)

3. Kuntien omat tavoitteet työllisyysalueista, palveluista ja työjaosta

Kuntakysely
(erillinen raportointi)

Tieto-aineiston jäsen-täminen skenaari oihin

3. JÄRJESTÄMISRATKAISUJEN MUODOSTUMISTA OHJAAVAT SKENAARIOT

1. **Oulun kaupungin omiin ratkaisuihin perustuvat koko maakuntaan vaikuttava skenaario**:
2. **Luonteviin työssäkäyntialueisiin** perustuva skenaario
3. **Nykyiseen kuntayhteystyöhön** perustuva skenaario.
4. **Hyvinvointialueen organisaatioon ja aluejakoon perustuva skenaario**.
5. **Taloudellinen skenaario**.
6. **Poikkeussääntöskenaario**.
7. **Ylimaakunnallinen skenaario.**

4. JÄRJESTÄMIS- JA TYÖLLISYYSALUEVAIHTOEHDOT

Vaihe 1: (joulukuu 2022)
Tietopohjaiseen analyysin perustuvat järjestämis- ja työllisyysaluevaihtoehdot

Vaihe 2: (joulukuu-maaliskuu 2023)
Kuntien omiin tarpeisiin ja tavoitteisiin perustuvat järjestämis- ja työllisyysaluevaihtoehdot
Johtopäätökset kuntakyselystä ja jatkotyöstö kunnissa ja alueilla: Aluetilaisuus, maakunnalliset kokoukset sekä kuntakohtaiset jatkohaastattelut, infot ja keskustelut

Vaihe 3 (huhtikuu 2023)
Selvityksen lopulliset johtopäätökset ja suositukset järjestämisratkaisuista työllisyysaluevaihtoehdosta

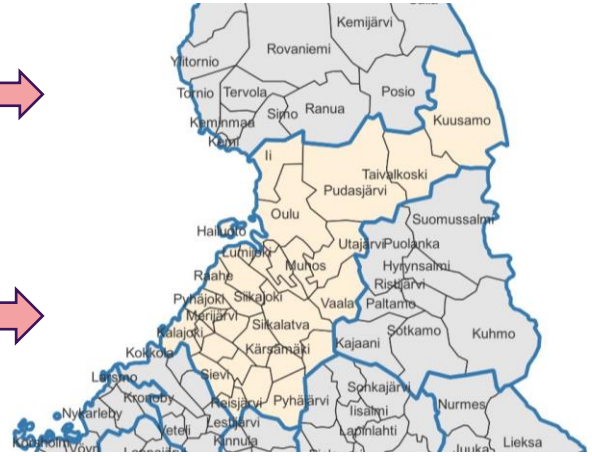

Asiakastarpeet ja olemassa olevat palvelut on kuvailtu perustietoaineistossa. TE-palvelut tulee perustua sisällöltään, laadultaan ja laajuudeltaan asiakkaiden tarpeisiin. Järjestämisvastuu käsittää asiakkaiden tarpeen sekä palveluiden määrän ja laadun määrittelyn sekä palveluiden ja muiden toimenpiteiden saatavuudesta ja yhdenvertaisuudesta huolehtimisen. Nämä vastuut tulee toteutua riippumatta järjestämisratkaisuista. Järjestämisratkaisun arviointi käsittää asiakastarpeiden osalta riittävän rahoituksen sekä yhdenvertaisuuden toteutumisen (mm. osaamiskysymykset) kyseisten vastuiden toteutumiseksi.

1. Toteutuskuvaus

Selvityksen taustatietoaineistot

Selvityksen julkinen tausta-aineisto:

Julkaistaan Pohjois-Pohjanmaan liiton TE24-hankkeen verkkosivuilla (https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/te2024/)

- Perustietoaineisto PPTE24 Rahoitus (23.9.2022)
- Perustietoaineisto PPTE24 Työllisyysalueselvitys (31.10.2022)
- PPTE24 Vaihe 1 Tieto- ja skenaariopohjainen analyysi järjestämisratkaisuista (2.12.2022)
- PPTE24 Vaihe 2 Kuntakysely työllisyysalueista ja tavoitteista (18.1.2023)
- *PPTE24_ MKOY_ 4_ 2023_ Kokoavat johtopäätökset (17.4.2023) (tämä raportti)*

Kuntiin toimitettava laajempi tausta-aineisto

Kuntien yhteyshenkilöille verkosta ladattavana tietoaineistona (vaatii tunnukset).

- Rahoitustausta-aineisto
  - PPTE24-rahoituslaskelmat ja PPKOTO24-rahoituslaskelmat (excel-tiedostoina)
  - PPTE24 Kuntapanokset_Kuntien rahoituskyselyn tulokset (19.1.2023)
  - Järjestämiskriteereihin ja rahoituksen verkkopalvelu: TE24-Työllisyysaluesimulaattori
    linkki ja tunnukset kuntien yhteyshenkilöillä ja saatavissa kunnille Pohjois-Pohjanmaan TE24- hankkeen yhteyshenkilöiltä
- Työllisyysaluevalmistelun tausta-aineisto
  - PPTE24 Kuntainfo 1 ja Kuntakortit (10-11/2022)
  - PPTE24 2 Kuntainfot (3/2023)
  - PPTE24 Hallinnollinen järjestäjämalli (11.4.2023)

2. Tieto- ja skenaariopohjainen analyysi ja johtopäätökset järjestämisratkaisuista

Joulukuussa 2022 kunnille esitelty vaiheen 1 malli

1. Tietopohjainen analyysi työllisyysalueista

Oulun järjestää työvoimapalvelut itse.

- Ratkaisua perustelee Oulun mahdollisuus säilyttää liikkumavara ja joustavuus omille asukkailleen ja työnantajilleen tarjottavista palveluista sekä laajat yhteensovittamisen mahdollisuudet kaupungin muihin elinvoimapalveluihin.
- Ratkaisu puoltaisi myös muuta aluetta selkeästä korkeampi työttömyysturvavastuu. Haastava työttömyystilanne edellyttää vahvempaa resurssointia.
- Oulu voisi järjestäjänä sopia myös joustavilla tavoilla (sopimuksellisesta) palveluyhteistyöstä muiden työvoimaviranomaisten eli kuntien ja työllisyysalueiden kanssa.

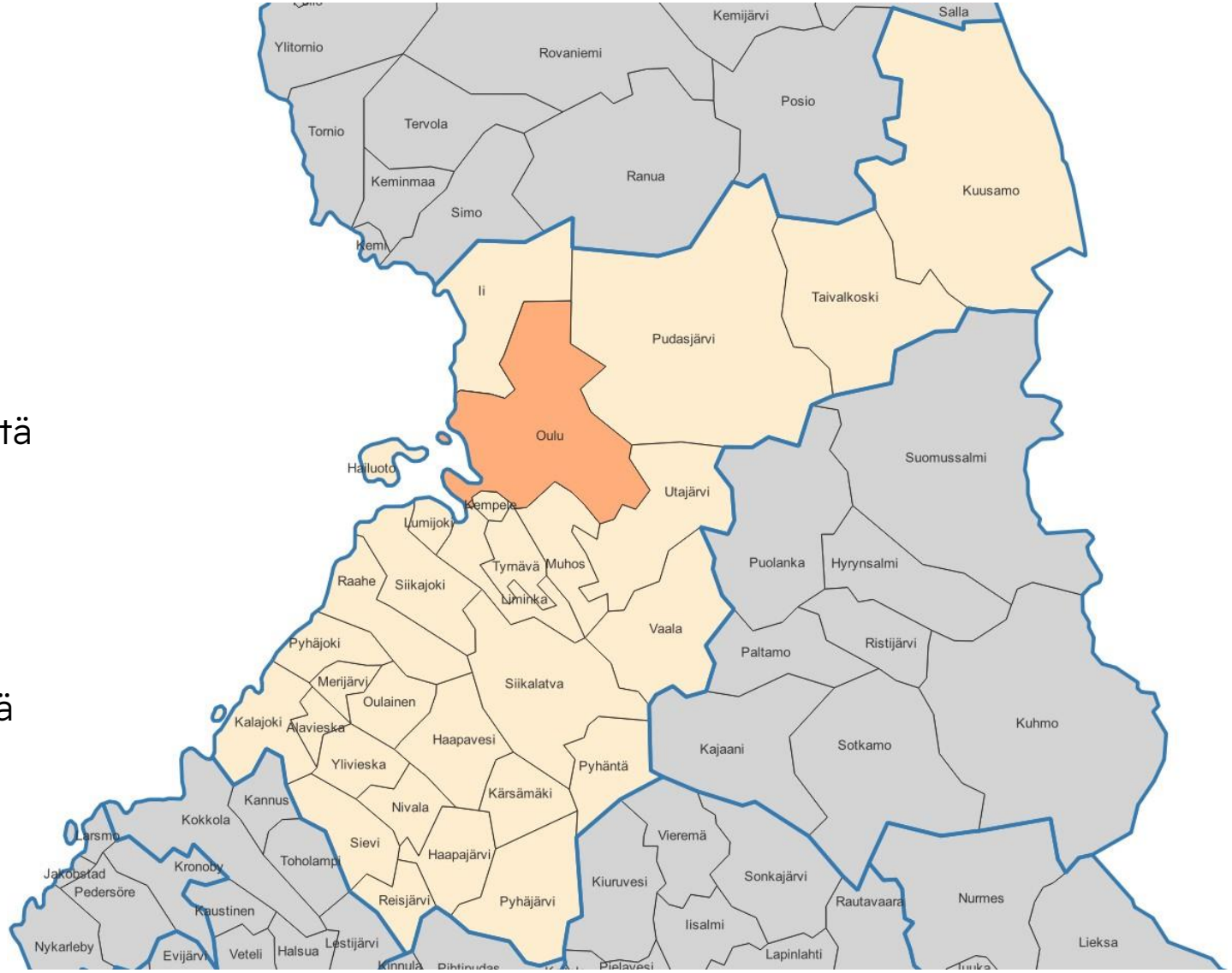

1. Tietopohjainen analyysi työllisyysalueista

Muun Pohjois-Pohjanmaan työllisyysaluerakenne olisi kokonaisuutena selkeä tilanteessa, jossa **kaikki muut kunnat kuuluisivat samaan työllisyysalueeseen.**

- Ratkaisua perustelisi erityisesti Riittävä rahoitus ja osaaminen, palveluiden yhdenvertaisuus sekä hyvinvointialueyhdyspinta)
- Mikäli muut kunnat päätyisivät perustamaan yhteisen työllisyysalueen, olisi tällaiselle alueelle todennäköisesti vaikea löytää vastuukuntaa. Kuntayhtymämalli olisikin luontevampi yhteistoimintamuoto. Perustettavan uuden kuntayhtymän rinnalla olisi perusteltua arvioida olemassa olevien kuntayhtymien mahdollisuudet.
- Maakunnassa on tunnistettavissa selkeitä keskuskuntia / aluekokonaisuuksia, joiden osaaminen maakunnallisessa palvelurakenteessa tulisi tunnistaa. Työllisyysalue voisi osana palveluiden tuotantoa sopia erityisesti näiden kuntien kanssa tehtävästä yhteistoiminnasta TE-palveluiden tuottamisessa mahdollisimman laajasti.

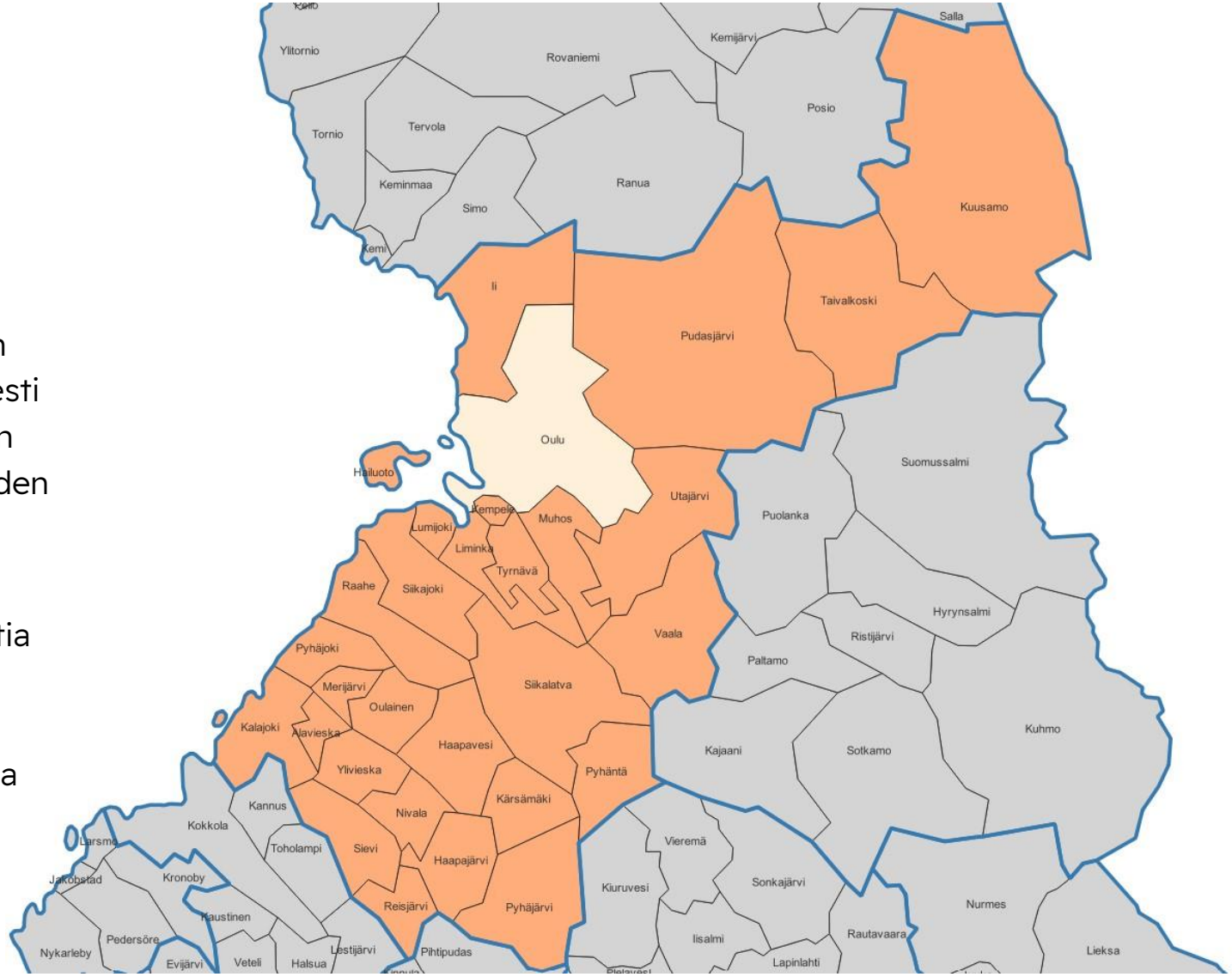

2. Kuntien tarpeisiin ja tavoitteisiin perustuva analyysi ja johtopäätökset järjestämisratkaisuista ja työllisyysalueista

Perustuen kuntakyselyyn ja tätä seuranneeseen jatkotyöstämisvaiheeseen, aluetilaisuuteen, kuntajohtajakokoukseen ja 2. Kuntainfojen haastatteluihin ja keskusteluun

1. Kuntakyselyssä nimettyjä tavoitteita TE24-uudistukselle Pohjois-Pohjanmaan kunnissa

Asiakastavoitteet

1. Tarjotaan asiakaslähtöiset, laadukkaat, yhdenvertaiset ja vaikuttavat palvelut

2. Parannetaan elinvoimaa

3. Tuetaan kohtaantoa, työllistymistä ja työllisyysasteen nousua

4. Edistetään kuntalaisten hyvinvointia

Tavoitteet työllisyysalueen toiminnassa

1. **Lähipalveluiden toteutuminen kunnissa**
2. **TE-palveluilla tuetaan kuntien ja alueen elinvoimaa**
3. **Hyödynnetään paikallisia ja alueellisia yhteistyöverkostoja ja lisätään yhteistyötä**

Oulu	Muu Oulun sk	Oulunkaaren sk	Koillismaan sk	Raahen sk	Ylivieskan sk	Haapavesi-Siikalatva sk	Nivala-Haapajärvi sk
• **Rakentaa uusi työllisyyden-hoidon malli**, jossa kunta voi **hyödyntää vahvuuksiaan ja koko elinvoima-kokonaisuuttaan mahdollisimman monipuolisesti**.	• **Lähipalveluiden säilyminen ja yhdenvertaisuuden toteutuminen** • Palvelut ovat vaikuttavia, tehokkaita ja asiakaslähtöisiä • Monialainen ja kunnallinen yhteistyö • Pieniä kuntia kuullaan, kunnalla on oikeus hoitaa työllisyyttä ja vaikuttaa maksuihin	• **Asiakastarpeiden mukaisten ja laadukkaiden lähipalveluiden tuottaminen** kunnan ja alueen ekosysteemiä sekä paikallis-tuntemusta hyödyntäen • Tukea elinvoimaa, työllistymistä, kohtaantoa ja hyvinvointia • Riittävät resurssit työllistämiseen	• **Palvelujen ja virkailijan saatavuus omalla paikkakunnalla** • Uudenlaiset ja vaikuttavat työllisyys- ja elinkeinopalvelut • Työttömyys-turvakulujen kurissa pitäminen	• **Paikalliset palvelut, jotka tukevat alueen työllisyyden-hoitoa kokonais-valtaisesti ja tehokkaasti** • Kohtaannon parantaminen • Palveluiden kehittäminen monialaisessa yhteistyössä • Työnhakijoiden työ- ja toimintakyvyn varmistaminen	• **Tarkoituksen mukaisten, toimivien ja vaikuttavien lähipalveluiden tuottaminen** • Kustannukset eivät kasva • Edistää kohtaantoa, työllisyyttä ja elinvoimaa • Palveluiden ja yhteistyön kehittäminen	• **Palveluiden saatavuuden takaaminen ja säilyttäminen paikkakunnalla** • Palveluiden vaikuttavuuden paraneminen • Työllisyyden paraneminen	• **Palvelujen asiakaslähtöisyys, turvaaminen, kehittäminen ja integroiminen elinvoimaan** • Paikalliset lähipalvelut • Monialaisen yhteistyön parantaminen • Työllisyysasteen nostaminen ja elinvoiman lisääminen

2.A Kuntakyselyn perusteella esiin nousseet tarpeet järjestämisestä, palveluiden tuottamisesta omassa sekä omista lähipalveluista.

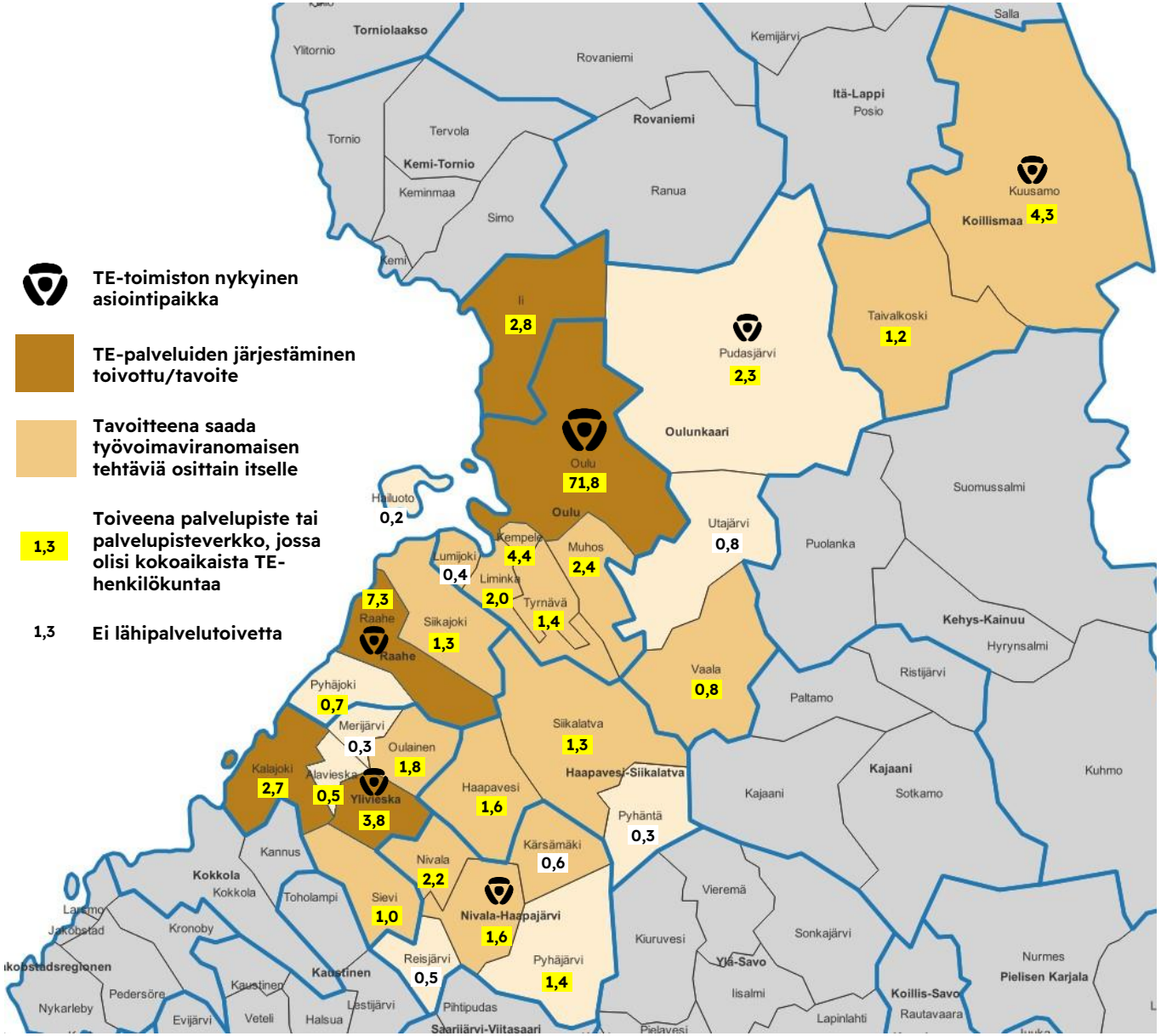

2.B Kyselyn perusteella jatkojalostettu teoreettinen mallinnus kuntakohtaisiin lähipalveluihin varattavissa olevista työvoimaviranomaisen henkilöstöresursseista

Pohjalukuna maakunnan HTV (TE, ELY, Keha) **n. 290.** Henkilöresurssit jaettu tehtävänkuvittain:

1. Henkilöresursseiksi, jotka voivat tehdä työnvälitystä ja asiakkaan lakisääteisiä tehtäviä lähipalveluina kuntien omille asiakkaille. Määrä on **enintään 124 htv (noin 40%).** Myös työvoimaviranomaisen lähipalvelut tulee toteutua työllisyysalueella yhdenvertaisesti.

2. Henkilöresursseiksi, jotka tulisi keskittää ja hoitaa koko alueen asiakaspalveluita kuntarajoista riippumatta palveluiden saatavuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Määrä on **vähintään 165 htv (60%).** Myös tämä henkilöstö tekee pääasiassa asiakastyötä, mutta koko alueelle kohdentuen. Näissä resursseissa on mukana myös erityistehtävät, johto ja hallinto sekä mm. varahenkilöt

Lähipalveluresurssit (enintään 124) on jaettu työajankäyttöön perustuvilla kriteereillä (80 % henkilöasiakkaat = laajan työttömyyden kriteeri / 20 % työnantajat ja yritykset = työikäisten kriteeri) kunnittain kuvassa esitetyllä tavalla. Mallinnus on tehty nyt koko maakunnan tasoisesti ottamatta kantaa palveluiden järjestäjään. Mikäli työllisyysalueita on enemmän kuin 1, tulee palveluiden saatavuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta keskitettyjä henkilöitä olla suhteessa hieman enemmän. Tämä <u>vähentäisi lähipalveluun kohdistuvien työvoimaviranomaisen resursseja.</u>

Kuntataustaisella henkilöstöllä kunnat voivat lisätä kuntakohtaista lähipalveluhenkilöstään (sopimalla virkatehtävän hoitamisesta kuntalain 56 § mukaisesti). Tästä on esitetty jatkojalostettu versio hallinnollisen järjestäjämallinnuksen yhteydessä.

Malli on laskennallinen arvio perustuen selvityshetken tietoon siirtyvästä henkilöstöstä sekä tehtävänkuvista.

2. Kuntakyselyn tulos kuntien tavoittelemista järjestämisratkaisuista / työllisyysalueista

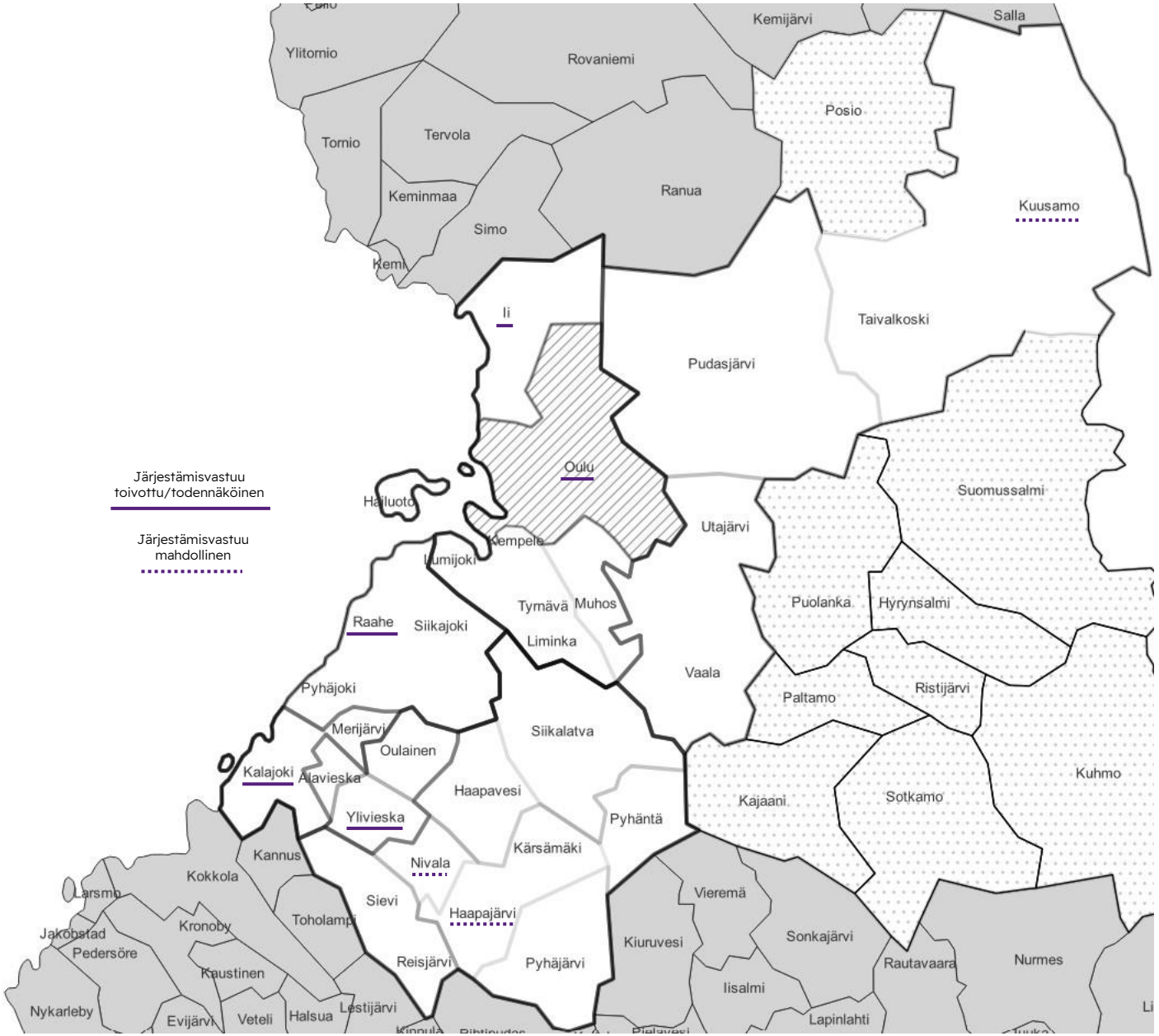

KUVAN TULKINTA (<u>tilanne 29.3.2023</u>):

- **Oulu / kuntakokeilualue:** Oulun lähialueeseen vaikuttaa se, että Oulun nimesi kyselyssä kaksi vaihtoehtoa: Sen, että kaupunki järjestää palvelut vain omille asiakkailleen tai että se perustaa yhteisen työllisyysalueen yhdessä kuntakokeilukuntien kanssa.
    - Oulu yksin (102 839) – Muut kuntakokeilukunnat yhdessä (25 628)
    - Oulun kuntakokeilukunnat yhdessä (128 467)
- **Eteläinen alue:** Eteläisellä alueella vastaukset jakautuvat ja limittyvät. Alueen ulkorajat ovat kuitenkin piirtyvät selvimmät. **Pohjois-Pohjanmaan Eteläinen alueelle voisi muodostua 1-2 työllisyysaluetta. Mikäli alueita olisi kaksi, nämä eivät todennäköisesti noudattelisi seutukuntarakennetta.**
    - Raahen sk (13 389)
    - Haapavesi-Siikalatva sk (5535)
    - Ylivieskan sk (18 679)
    - Nivala–Haapajärvi (11 085)
- **Kuusamosta tavoitellaan ensisijaisesti maakunnan ylittävää ratkaisua Kainuuseen ja myös Posio ja Taivalkoski nähdään tässä kumppanivaihtoehtona.**
- **Taivalkoski, Pudasjärvi, Utajärvi sekä Vaala jäävät vastausten perusteella hieman epäselvään tilanteeseen.**
    - Pudasjärvi, Utajärvi ja Vaala voisi liittyä tai ne voitaisiin Oulun kokeilukuntien työllisyysalueeseen.
    - Taivalkoski voisi suuntautua joko Pudasjärven ohella Oulun suuntaan tai Kuusamon kanssa Kainuun suuntaan.

Kuvaustapa: Karttaan on merkitty jokaisen kunnan ehdottama alustava työllisyysalueen raja vaalean harmaalla. **Mitä tummempi raja kartassa on, sitä useamman kunnan vastaus kattaa kyseisen alueen.** Kuntien kokoluokkaa ja työvoimamääriä ei ole arvotettu. Oulu on rasteroitu, koska heillä on tässä vaiheessa kaksi keskenään samanarvoista vaihtoehtoa järjestää joko yksin tai Oulun seudun kuntakokeilukuntien kanssa. Pohjois-Pohjanmaan maakunnan ulkopuolisia kuntia/alueita toivoi kaksi kuntaa. Kainuun maakunta sekä Posio on pisterasteroitu. Heiltä ole kuitenkaan kysytty mielipidettä.

Työvoimamäärät alueittain suluissa, v. 2021 tilastoilla.

Johtopäätökset alueittain
KOILLISMAA

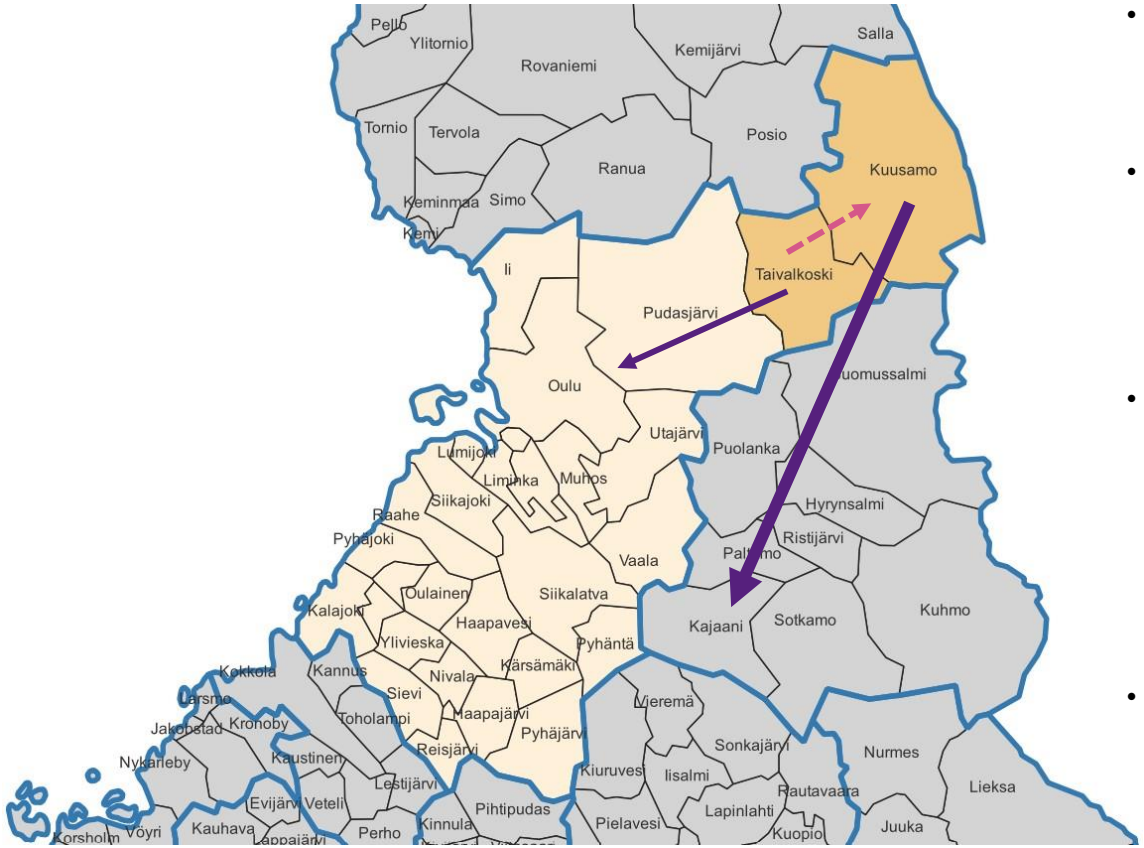

- Kuusamolla on hyvät perusteet suuntautumiselle Kainuun työllisyysalueeseen. Tukevina seikkoina nähdään mm. yhtenäinen elinkeinorakenne sekä koulutuksenjärjestäminen. Kuusamo on myös osallistunut Kainuun työllisyysalueen valmisteluun ja ilmaissut johdonmukaisen tavoitteensa suuntautumisesta Kainuuseen.
- Ratkaisussa on omat haasteensa mm. työssäkäynnin, palvelujärjestelmän selkeyden ja hyvinvointiyhdyspinnan näkökulmasta. Näihin on kuitenkin mahdollista löytää ratkaisut esimerkiksi siten, että järjestämisvastuussa Kainuun työllisyysalueesta oleva taho sopisi siitä, että Kuusamo tuottaisi laajasti omien työnantaja- ja työnhakija-asiakkaidensa palvelut (nk. työnjaon mallin mukaisesti, jota myöhemmin hallinnollisessa järjestämisesityksessä on syvennetty).
- Taivalkoskelle luontevaa olisi tehdä tiivistä yhteistyötä Kuusamon kanssa. Näillä kunnilla on yhteinen työssäkäyntialue sekä yhteistyötä mm. elinkeinopalveluissa. Taivalkoskelle sen oma ja osin Kuusamonkin suuntautuminen Kainuuseen on kuitenkin haastava ratkaisu. Kunta ei voisi suoraan sopia Kuusamon kanssa yhteistyöstä TE-palveluidensa järjestämisessä, sillä palvelutuotannon sopimusmandaatti on vain järjestämisvastuullisella taholla. Olisi epävarmaa kuinka hyvin Taivalkoski saisi omia tavoitteitaan palveluiden järjestämisen, tuottamisen ja organisoinnin (erityisesti työnjako ja lähipalvelut) Kuusamon rinnalla.
- Taivalkoskelle perusteltua olisi tästä syystä pyrkiä liittymään Oulun vaikutuspiiriin ja tiivistää yhteistyötä esimerkiksi Pudasjärven suuntaan.

Johtopäätökset alueittain

Oulun eteläinen alue (ml. rannikkoseutu)

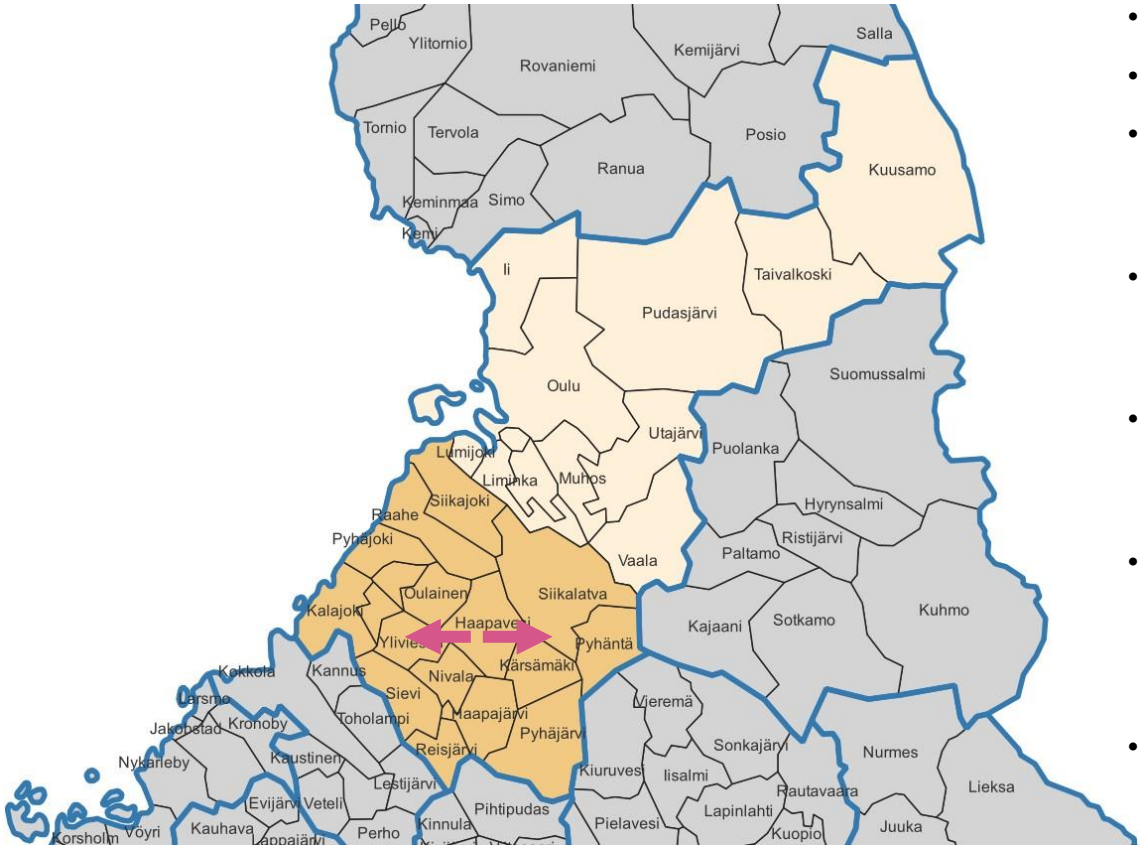

- Oulun eteläistä aluetta tulisi tarkastella kokonaisuutena.
- Tähän alueeseen nojaa myös kuntakyselyssä piirtyneet ”ulkorajat”.
- Työssäkäyntialue ei ole tilastollisesti yhtenäinen eikä sillä ole yhtä selkeää keskuskaupunkia. Alue kuitenkin muodostaa yhtenäisen ”työssäkäyntipatjan” ja väyläverkoston, jossa käydään töissä kuntien välillä.
- Kuntakyselyn ja kuntakohtaisten keskustelujen sekä aluetilaisuuden perusteella näyttää kuitenkin siltä, että kunnilla on vaikeaa muodostaa keskenään yhtenäistä tahtotilaa alueesta tässä laajuudessaan.
- Erityisesti kuntakokeilussa mukana olevat kunnat ovat esittäneet halunsa muodostaa työllisyysalue yhdessä siten, että siihen mahdollisesti sisällytetään joitakin lähikunnista.
- Ratkaisulla kuitenkin eristettäisiin alueen itäiset kunnat, joilla ei työvoimamäärä täyty. Itäiselle alueelle ei ole luontaista suuntautua Oulun suuntaan eikä Kainuutakaan koettu vaihtoehdoksi. Tämän alueen kunnat haluaisivat pääasiassa tarkastella aluetta eteläisen alueen kokonaisuutena.
- Mikäli nk. kuntakokeilukolmikko jatkaa valmistelua laajennetun rannikkotyöllisyysalueen muodostamiseksi, olisi mahdollista, että muut kunnat jäisivät joko odottelemaan valtioneuvoston ohjausta alueiden muodostumista tai ryhtyisivät valmistelemaan yhteistä aluetta perustuen poikkeuslupaan.

Johtopäätökset alueittain

Oulun vaikutusalue

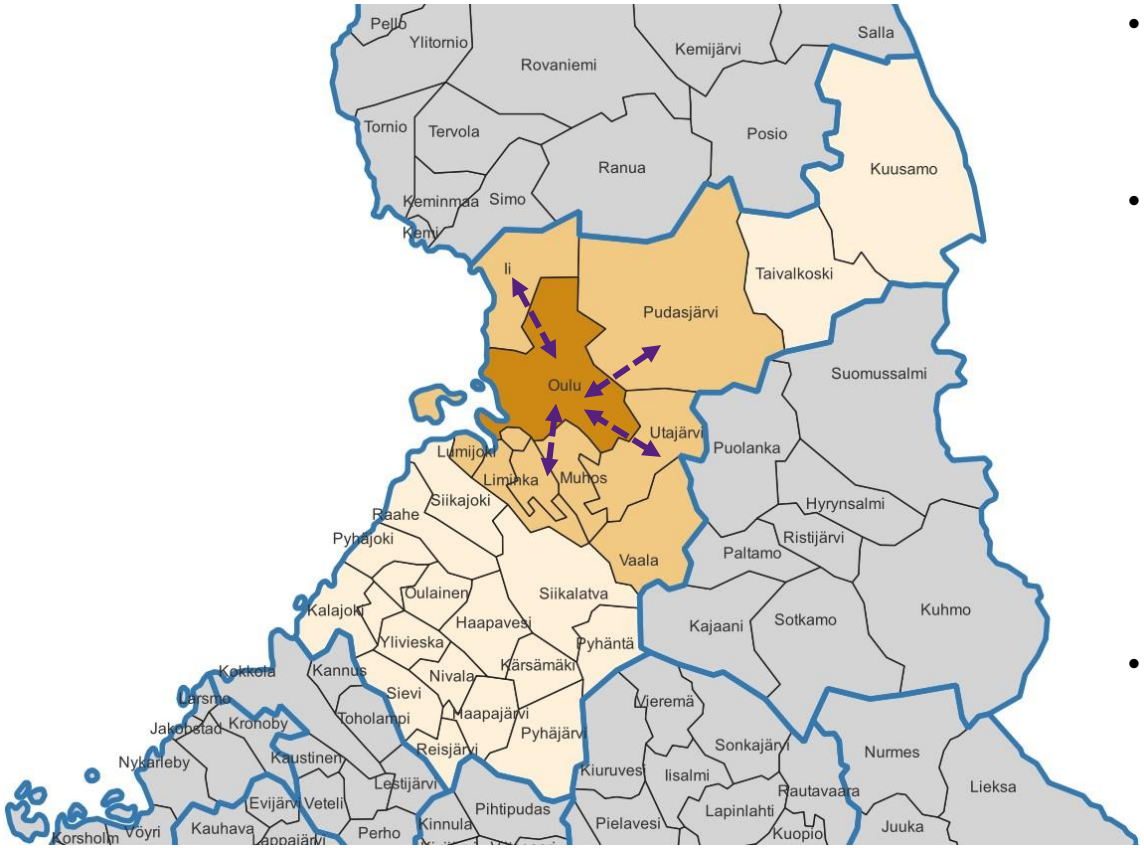

- Oulun vaikutusalueen muodostavat Oulun seudun kunnat, Oulunkaaren kunnat sekä Koillismaan tarkastelun osalta myös Taivalkoski. **Tätä aluetta tulisi tarkastella kokonaisuutena.**
- Vaikutusalueen malliksi soveltuisi se, että Oulun kaupunki järjestää palvelut yksin ja muut kunnat yhdessä.
  - Tämä jaottelu ei ole Oulun kokeilukuntien (Hailuoto, Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, ja Tyrnävä) tavoitteiden mukainen. Kunnat ovat tuoneet esiin toiveensa, että Oulu ottaisi järjestämisvastuun. Kaksinapainen malli kuitenkin vastaisi mittakaavaltaan ja lähtökohdiltaan kuntien näkemyksiä erityisesti palveluiden organisoinnin, rahoittamisen sekä elinvoimapalveluihin yhteen sovittamisen osalta.
  - Malli edellyttäisi kuitenkin sitä, että järjestäjät suunnittelisivat tiiviin ja kiinteän yhteistyömallin erityistason palveluiden sekä erityisesti yhtenäistä työssä käyntiä tukevien palveluiden osalta.
- Perusteltua olisi vielä jatkovalmistelussa arvioida, voitaisiinko Oulun vaikutusalueen kuntien lähtökohtaeroja palveluiden organisoinnin, rahoittamisen ja elinvoimayhdyspintojen osalta myös yhteensovittaa siten, että Oulu voisi toimia vastuukuntana koko tämän alueen kuntajoukolle.

3. Hallinnollisen järjestämisvastuun ja asiakaspalveluiden tuotannon työnjaon malli

”Hallinnollinen järjestäjämalli” / ”kuorikuntamalli” voisi toimia kuntien tarpeisiin vastaavana organisointimallina riittävän suurelle työllisyysalueelle. Riittävän suurena työllisyysalueena voidaan pitää koko Pohjois-Pohjanmaan työllisyysaluetta tai muiden kuin Oulun kaupungin kuntien yhdessä perustamaa työllisyysaluetta. Tätä pienempiin työllisyysalueisiin mallinnus ei toimi, sillä hallinnosta tulisi liian raskas eikä asiakaspalvelutyötä välttämättä voisi palveluiden yhdenvertaisuuden perusteella siirtää kuntiin mallinnuksessa esitetyssä laajuudessa.

Toteutettaisiin järjestämisvastuussa olevan tahon ja työllisyysalueen kuntien välisenä lain mahdollistamana yhteistoimintana

Sopija/ jäsenkunta

13 § Kuntien yhteistoiminta järjestämisvastuun toteuttamiseksi

”Palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa on otettava huomioon yhteistoiminnassa mukana olevien kuntien toiminta, työllisyysalueen väestörakenne, asiakkaiden palvelun tarve sekä muut palveluiden antamista koskevat olosuhteet”

”Järjestämisvastuussa oleva kunta / kuntayhtymä voi sopia työvoimaviranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä Kuntalain 54 § mukaisesti sopimuksella virkatehtävien hoitamisesta”

Koskisi työllisyysalueen muiden kuntien omalle henkilöstölle saatavaa toimivaltaa työvoimaviranomaiselta.

Vastuukunta / kuntayhtymä

Kuntalain 8 § mukaisesti vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden:

- yhdenvertaisesta saatavuudesta
- tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä;
- tuottamistavasta;
- tuottamisen valvonnasta;
- **viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.**

Hallinnollisen järjestämismallin pääperiaate

Valtiolta siirtyvät TE-palvelut

§

Hallinnollinen järjestäjä
(Kuntalain 8§ mukainen järjestämisvastuu)

Asiakaspalveluita tukevat hallintotehtävät, hankintatoimi sekä TE-palveluihin liittyvät nk. backoffice – päätös- ja hallintotehtävät
sopimushallinta ja sopimusten laillisuusvalvonta
kuntien yhteinen päätöksentekoelin, kokonaisjohtaminen

ALUE-PAL-VELU

KUNTA-PALVELU

Kuntiin sopimuksella siirrettävät TE-asiakaspalvelutehtävät:
Työnantajien TE-palvelut - Alkavien yritysten TE-palvelut - Henkilöasiakkaan TE-palvelut

Alue- ja kuntapalvelut, resurssit ja osaaminen

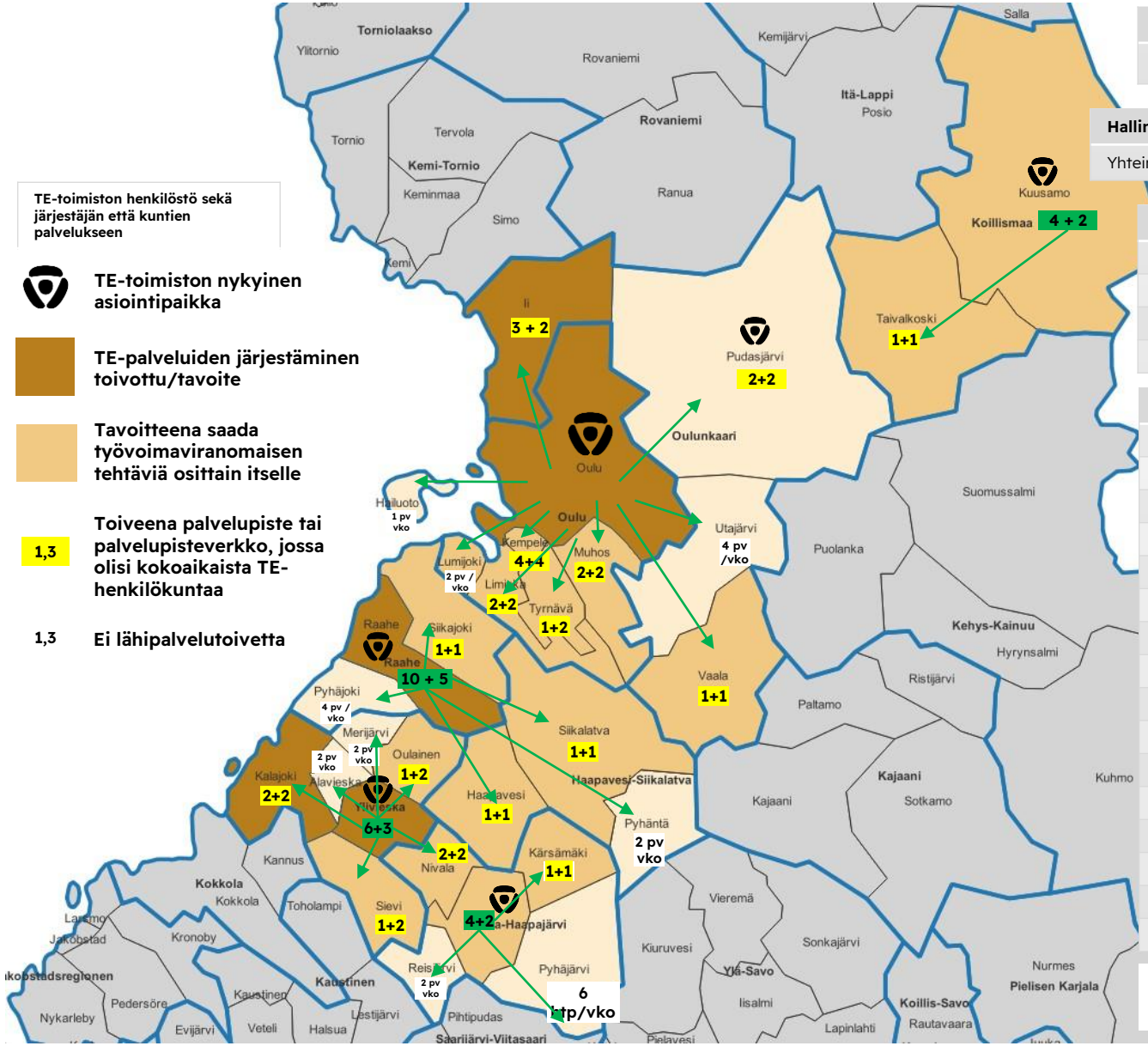

Järjestäjä	VOS 100%	”15% periaate”
Oulu	25 000 0000	49 %

Hallinnollinen järjestäjä	KUNTARAHOITUS YHTEENSÄ (60%)	Osaaminen
Yhteinen toimielin/ KY	11 400 000	TE-toimistosta, ELYstä ja KEHASTA siirtyvä osaaminen

Aluepalvelurooli	VOS (40 %)	15% periaate	Osaaminen
Kuusamo	610 000	53 %	TE-toimiston henkilöstö siirtyisi Kuusamon kaupungille
Raahe	1 000 000	37 %	Kuntakokeilu
Ylivieska	565 000	122 %	Kuntakokeilu
Haapajärvi	240 000	53 %	TE-toimiston henkilöstö siirtyisi kaupunkien palvelukseen

Kuntapalvelurooli	VOS (40 %)	15 % periaate	Osaaminen
Ii	390 000	188 %	Kuntakokeilu
Muhos	340 000	133 %	Kuntakokeilu
Kempele	680 000	141 %	Kuntakokeilu
Liminka	330 000	92 %	Kuntakokeilu
Tyrnävä	160 000	93 %	Kuntakokeilu
Taivalkoski	160 000	122%	Osaamista kehitettävä
Pudasjärvi	300 000	79 %	TE-toimiston henkilöstöä voisi jäädä Pudasjärvelle
Vaala	110 000	117 %	Osaamista kehitettävä
Siikalatva	180 000	83 %	Osaamista kehitettävä
Haapavesi	240 000	109 %	Osaamista kehitettävä
Siikajoki	190 000	157 %	Kuntakokeilu
Oulainen	260 000	76 %	Kuntakokeilu
Kärsämäki	90 000	94 %	Osaamista kehitettävä
Sievi	160 000	153 %	Osaamista kehitettävä
Nivala	340 000	87 %	Osaamista kehitettävä
Kalajoki	430 000	83 %	Kuntakokeilu

Palvelukunnat: Hailuoto, Lumijoki, Utajärvi, Pyhäntä, Pyhäjärvi, Reisjärvi, Alavieska, Merijärvi ja Pyhäjoki

Kiitos!

Lisätietoa

Mikko Kesä,
mikko@mikkokesa.fi
+358 400 203494

www.mikkokesa.fi